

1. Мета дисципліни – формування в студентів системних знань з соціології підприємництва та набуття ними відповідних умінь і навичок їхнього використання в перебігу соціологічних досліджень з різних аспектів підприємницької діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) знати основні засади загальної соціології, соціології економіки, праці та зайнятості;
- 2) володіти елементарними навичками програмування соціологічного дослідження, а також методами збирання, аналізу та опрацювання соціальної інформації.

3. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна «Соціологія підприємництва» входить до циклу професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», спеціальності «соціологія». Вона відноситься до вибіркового блоку дисциплін «Соціологія менеджменту та маркетингу» і передбачає вивчення наукових засад, понятійно-категоріального апарату, генезису, основних теорій, концепцій, законів, принципів і функцій соціології підприємництва, а також інноваційних стратегій і різних форм підприємницької діяльності суб'єктів господарювання в сучасному суспільстві.

У перебігу вивчення дисципліни передбачається набуття студентами умінь роботи зі спеціальною науковою літературою, критичного осмислення першоджерел, оцінювання теоретичних засад і пізнавальних можливостей соціології підприємництва, а також володіння сучасним арсеналом соціологічних засобів дослідження поведінкових стратегій суб'єктів підприємницької діяльності в умовах соціально-економічних змін і суспільних перетворень.

Отримані знання, вміння і навички сприятимуть підвищенню фахового рівня та професійної компетентності майбутніх соціологів у перебігу соціологічного аналізу впливу підприємництва на соціально-економічний розвиток сучасного суспільства.

Програма дисципліни складається з двох змістовних частин: частина 1 «Вступ до соціології підприємництва»; частина 2 «Соціологічні виміри підприємницької діяльності».

4. Завдання (навчальні цілі):

- надання студентам фундаментальних знань про науковий статус, структуру, предметне поле, функції, основні поняття, закони й напрями перспективних досліджень, а також про місце соціології підприємництва в системі сучасного соціологічного знання;
- набуття студентами необхідних умінь і навичок застосування соціологічного підходу до аналізу підприємницьких структур різного типу, а також вивчення підприємницької культури й поведінки індивідів і соціальних груп як суб'єктів підприємницької діяльності в сучасному суспільстві;
- розширення в студентів наукового кругозору щодо характеру, особливостей та ролі підприємництва в соціально-економічному розвитку суспільства, а також у процесі вироблення та впровадження ефективних механізмів організації підприємницької діяльності в українському соціумі.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- ФК31. Здатність прогнозувати тенденції розвитку структур менеджменту і маркетингу в умовах суспільних змін і глобальних трансформацій.
- ФК32. Здатність визначати соціальні механізми стабільного функціонування та розвитку організаційних систем менеджменту та маркетингу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання: (1) знати; 2) вміти; 3) комунікація; 4) автономність та відповідальність		Форми (методи або технології) викладання та навчання	Методи оцінки та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати предмет, об'єкт, структуру, функції, основні закони, поняття, моделі та концепції соціології підприємництва як галузі сучасного соціологічного знання	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	10

1.2	Знати основні принципи, умови та механізми формування й розвитку підприємницької культури, поведінки та діяльності суб'єктів господарювання	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	20
2.1	Вміти використовувати соціологічний інструментарій в перебігу аналізу підприємницької культури, поведінки та діяльності підприємницьких структур	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	10
2.2	Вміти виокремлювати головні проблеми формування та розвитку підприємницької культури та підприємницької поведінки суб'єктів господарчої діяльності	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	15
3	Вміти організувати та презентувати індивідуальне науково-дослідне завдання з вивчення підприємницької діяльності	науково-дослідне завдання	презентація науково-дослідного завдання	15
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, дослідницьку і пошукову діяльність із вивчення поведінкових стратегій суб'єктів ринку	самостійна робота, практичні та дослідні завдання	тематична доповідь, науково-дослідне завдання	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Результати навчання дисципліни (код)	Програмні результати навчання (назва)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
ПРН36. Просектувати адаптивні структури менеджменту і маркетингу організацій.	+	+	+	+	+	+
ПРН37. Прогнозувати тенденції розвитку організаційних структур в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій.		+	+	+	+	+
ПРН38. Визначати соціальні механізми стабільного функціонування та розвитку організаційних систем.	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

1. активна робота студента під час проведення практичних занять (усна відповідь, тематична доповідь) (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2) – 20/12 балів;
2. виконання двох контрольних робіт (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2; РН4) – 20/12 балів (дві контрольні роботи по 10 максимальних балів або 6 мінімальних балів за кожну);
3. виконання та презентація результатів індивідуального науково-дослідного завдання (РН3; РН4) – 20/12 балів (максимум 15 балів (і мінімум 9 балів) за результат виконання завдання і максимум 5 балів (і мінімум 3 бали) за презентацію отриманих результатів);

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит у формі тестових завдань (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2); (40 завдань x 1 бал = 40 балів), тобто максимальна оцінка за складання іспиту становить - 40 балів, а мінімальна оцінка успішного складання – 24 бали;

- умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо на протязі семестру він набрав менше ніж 36 балів; такий студент допускається до іспиту за умови написання комплексної реферативної роботи, яка за змістом і обсягом має відповідати кількості неопрацьованих ним тем дисципліни протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. Практичні заняття оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали за виконання студентами видів робіт накопичуються протягом усього семестру.

- Контрольна робота 1 виконується студентами самостійно в межах практичного заняття після вивчення тем 1-5.
- Контрольна робота 2 виконується студентами самостійно в межах практичного заняття після вивчення тем 6-10.
- Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентами в рамках позааудиторної самостійної роботи протягом семестру та презентується кожним студентом персонально під час проведення 2-х останніх практичних занять.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ тем и	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
<i>Частина 1 «Вступ до соціології підприємництва»</i>				
1	Науковий статус, предметне поле і функції соціології підприємництва	2	4	6
2	Концептуальна еволюція становлення соціології підприємництва	4	2	6
3	Основні закони, категорії та методи соціології підприємництва	2	4	6
4	Соціологічні парадигми дослідження підприємницької діяльності	2	2	6
5	Зміст, структура, види та функції підприємництва в суспільстві	2	4	6
Контрольна робота 1		-	2	-
<i>Частина 2 «Соціологічні сфери підприємницької діяльності»</i>				
6	Людина як суб'єкт підприємницької поведінки та діяльності	4	2	6
7	Підприємницька культура як регулятор підприємницької поведінки	2	2	6
8	Сучасні моделі підприємницької поведінки в ринковій економіці	2	4	6
9	Організаційні форми підприємництва в ринковому господарстві	4	4	6
10	Інноваційні стратегії розвитку підприємництва в сучасних умовах	2	2	6
Контрольна робота 2		-	2	-
Всього:		26	34	60

Загальний обсяг - 120 годин, у тому числі:
лекції - 26 годин;
практичні заняття - 34 години;
самостійна робота - 60 годин.

9. Рекомендовані джерела:

Основні (базові):

- Иновационное предпринимательство: Учебник / под ред. В. Я.Гарфинкеля, Т.Г.Попадок.-М.:Издательство Юрайт, 2013.-523с. (С.79-90).*
- Лебединская Л. Бизнес и социальное предпринимательство: обзор основных теоретических моделей //Л.Лебединская, П.Дерюгин //Журнал исследований социальной политики.-2021.-Т.19.-№1.-С.155-169. (С. 157-162)*
- Лукашевич М.П. Підприємництво як соціально-економічний феномен //М.П.Лукашевич // Соціологія економіки: Підручник.-Київ: Каравела, 2005.-С. 218-235. (С. 218-235)*
- Наумов В.Н. Основы предпринимательской деятельности / В.Н.Наумов, В.Г.Шубаева.- М.: ИНФРА-М, 2020.- 4 37с. (С. 6-30; 212-220)*
- Олдрич Х. Предпринимательские стратегии в новых организационных популяциях/ Х. Олдрич //Западная экономическая социология: пер с англ.- М.: РОССПЕН, 2004. С.112-226. (С. 112-134; 135- 167)*
- Осипов Е.М. Социология предпринимательства: учеб пособие / Е.М.Осипов, В.К.Ковальчук, А.И. Усов, М.С.Халиков.-М.: Русайнс, 2020.- 298с. (С. 8-24; 56- 68; 86-102; 222-237; 265-278)*

7. *Пилипенко В.* Соціологія підприємництва /В.Пилипенко, І. Шевель.- К.: Європа, 1997.- 104с. (С. 6-18; 46-54; 88-92)
8. *Ротмистров М.С.* Социология предпринимательства: Учебное пособие /М.С. Ротмистров, С.Н.Ротмистров.-М.:Изд-во Юрайт, 2018.- 245с. (С. 10-54; 133- 140; 196-206)
9. *Сірій Є.В.* Концептуальні орієнтири теоретико-соціологічного осмислення підприємництва /Сірій Є.В. // Вісник Одеського національного університету.- 2011.- Т.16.- Вип. 10.- С. 371-379. (С. 372-376)
10. *Шереги Ф.Э.* Социология предпринимательства: учеб. пособие /Ф.Э. Шереги .-М.: Изд-во Юрайт, 2019.- 448с. (С. 12-26; 38-44; 68-84; 268-280)

Додаткові:

1. *Безбородов А.В.* Очерки социологии предпринимательства .- СПб.:Изд-во «Петрополис», 1999.-224с.
2. *Варивлій З.С.* Основы підприємництва /З.С.Варивлій .- К.: Знання-Прес, 2003.-285с.
3. *Веблен Т.* Теория праздного класса /Т.Веблен. - М.: Прогресс, 1984.-367с.
4. *Волков В.* Силовое предпринимательство/ В.Волков.- СПб.: Летний сад, 2002.-282с.
5. *Гаспарян Ю.А.* Социология предпринимательства: учеб. пособие /Ю.А. Гаспарян.- Москва-Ереван: Лимуз, 2008.- 202с.
6. *Злупко С.М.* Підприємництво: основи, особливості, механізми: Навч.посіб./С.М.Злупко, О.В. Стефанішин, Л.А.Швайка.-Львів: ЛНУ імені І.Франка, 2000.- 369с.
7. *Зомбарт В.* Буржуа: Эподы по истории духовного развития современного экономического человека /В.Зомбарт.- М.: Наука, 1994.- 442с.
8. *Кирицкер И.М.* Конкуренция и предпринимательство: пер. с англ. /И.М.Кирицкер .- М.: ЮНИТИ - ДАНА, 2001.- 239с.
9. *Основы социального предпринимательства: учебное пособие /*Под. ред. Е.М.Белого . М.: Изд-во Юрайт, 2019.-178с.
10. *Организационные формы предпринимательской деятельности/* И.П. Проднус, Т.А. Владимирович, В.Г.Диневич, Д.В.Запорожан, А.В.Скляренко .- Одесса: ОКВА, 1999 .-183с.
11. *Петрушина Т.О.* Социально-экономическое поведение населения Украины в условиях институциональных перемен.-К.: Институт социологии НАН Украины, 2008.-544 с.
12. *Пачковський Ю.Ф.* Психологія підприємництва: Навчальний посібник /Ю.Ф.Пачковський.- К.: Каравела, 2006.- 408с.
13. *Пилипенко В.Є.* Реформи. Підприємництво. Культура /В.С.Пилипенко .- К: Стилюс, 2001.-151с.
14. *Покропивний С.Ф.* Підприємництво: стратегія, організація, ефективність /С.Ф. Покропивний, В.М.Колот.- К.: КНСУ, 1998.- 352с.
15. *Сірій Є.В.* Підприємництво як предмет теоретико-соціологічного осмислення: монографія /Є.С. Сірій.- К.: Агенство «Україна», 2008.-392с.
16. *Сірій Є.В.* Соціологія підприємництва: посібник /С.В.Сірій, С.А.Фареник.- К.: Укр. центр духовної культури, 2000.- 258с.
17. *Смит А.* Исследование о природе и причинах богатства народов /А.Смит .- М.: Наука, 1993.- 569с.
18. *Таненси К.* Вечный дух предпринимательства: пер. с англ. /К.Таненси.-К.:Укрзакордонвиза-сервис, 1992 .-200 с.
19. *Халин С.М.* Социология предпринимательства: учебное пособие / С.М. Халин .-Тюмень: Тюмен. гос. ун-т, 2004.- 82с.
20. *Хоскинг А.* Курс предпринимательства. Практическое пособие : пер. с англ. /АХоскинг.- М.: Международ. Отношения, 1993.-352 с.
21. *Чепуренко А.Ю.* Социология предпринимательства /А.Ю.Чепуренко .- М.: Издательский дом ГУ ВШЭ, 2007.- 475с.
22. *Шумпетер Й.* Теория экономического развития: Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры: пер.с нем./И.Шумпетер.- М.: Прогресс, 1982.- 455с.